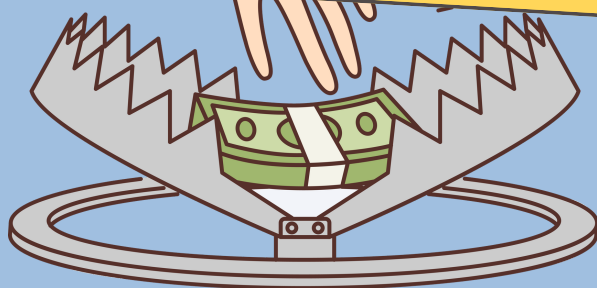

STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP

STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP

Korupcijski kompas

BROŠURA ZA MLADE

PREPOZNAJ · RAZUMIJ · PRIJAVI

Financira
Europska unija

CATALYST OF
CHANGE

SUPPORTING A VIBRANT CIVIL SOCIETY IN EUROPE

Centar
za
demokraciju
i pravo
Miko Tripalo

ŠTO JE KORUPCIJA?

JEDNOSTAVNO REČENO

KORUPCIJA JE ZLOUPORABA DUŽNOSTI RADI PRIVATNE KORISTI.

Događa se u javnom i u privatnom sektoru, svugdje gdje netko zlorabiti povjerenje koje mu je dano.

OSOBNJA KORUPCIJA

Motivirana osobnom koristi.

POLITIČKA KORUPCIJA

Motivirana političkom koristi.

Može biti **individualna**, ali i **organizacijska ili institucionalna**. U državi se najčešće odnosi na nezakonito ponašanje dužnosnika, službenika ili tvrtki u državnom vlasništvu.

PAZI NA SUKOB INTERESA

Sukob interesa nije korupcija, ali je njezino „**predvorje**“. To je situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom ili utječu na njegovu nepristranost. Ako se njome ne upravlja, olakšava pristup koristima.

KORUPCIJA NE POZNAJE GRANICE

Prisutna je u svim društvima, bez obzira na razvijenost. Negdje je skrivena, negdje posvuda. Uspijeva ondje gdje je vladavina prava nestabilna, a suradnja tijela progona slaba.

7 OBLIKA KORUPCIJE

Najčešći pojavni oblici, prema Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije RH.

1

PODMIĆIVANJE

Nuđenje i davanje novca ili druge koristi kako bi se utjecalo na odluku javne vlasti.

2

ZAHTIJEVANJE MITA

Dužnosnik ili službenik uvjetuje uslugu time da mu se plati mito.

3

ZLOUPORABA POLOŽAJA

Korištenje informacija ili ovlasti javne dužnosti za vlastitu korist ili korist bliskih osoba.

4

PRONEVJERA

Nezakonito i neetično postupanje s javnim novcem radi privatne koristi, na štetu javnog interesa.

5

NEPOTIZAM

Pogodovanje obitelji i bliskim osobama ondje gdje bi trebao odlučivati natječaj ili jasni kriteriji.

6

POGODOVANJE U NATJEČAJIMA

Netransparentan ili proizvoljan odabir na natječajima za zapošljavanje i javnu nabavu.

7

KORIŠTENJE SUKOBA INTERESA

Privatni interes dužnosnika suprotan je javnom ili utječe na njegovu nepristranost pri obavljanju dužnosti.

RAZMISLI

Prepoznaješ li neki od ovih oblika iz vijesti ili iz svoje okoline? Što je od toga tebi najbliže, a što najmanje vidljivo?

BROJKE KOJE GOVORE

KOLIKO JE KORUPCIJA RAŠIRENA? (U OČIMA GRAĐANA)

Udio građana koji smatraju da je korupcija previše raširena u njihovoj zemlji, prosjek 2017.–2025.

Izvor: Europska komisija, Eurobarometar 2017.–2025.

A IPAK: VEĆINA KAŽE „NIKAD“

80%

građana EU smatra da nikad nije prihvatljivo dati novac da bi se nešto dobilo od javne uprave

74%

smatra da nikad nije prihvatljivo davati darove javnoj upravi ili javnim službama

71%

smatra da nikad nije prihvatljivo učiniti uslugu da bi se nešto dobilo od javne uprave

Izvor: Eurobarometar, skupni podaci za EU.

29%

mladih u anketi Centra Miko Tripalo (2024.) bilo bi spremno koristiti koruptivne radnje kako bi se zaposlilo.

Što bi ti rekao/rekla na to?

ZAŠTO NAS SE TIČE?

Korupcija nije samo pravni problem. Ona svakodnevno **troši povjerenje, pravdu i dostojanstvo**, a posljedice osjeća cijelo društvo:

1 Potkopava demokraciju

5 Stvara cinizam i otuđenje

2 Slabi institucije

6 Jača organizirani kriminal

3 Rasipa resurse i stvara monopole

7 Donosi nestabilnost političku i gospodarsku

4 Povećava nejednakost i diskriminaciju

8 Krši vladavinu prava

9 Može odnijeti ljudske živote

PITANJE MIRA I SIGURNOSTI

Ujedinjeni narodi korupciju vide kao prijetnju miru, sigurnosti i dobrobiti ljudi. Vijeće sigurnosti UN-a 2018. je prvi put održalo sastanak o vezi korupcije i sukoba.

„Korupcija nesrazmjerno šteti siromašnima preusmjeravanjem sredstava namijenjenih razvoju.“

Kofi Annan, bivši glavni tajnik UN-a

TKO SE BORI PROTIV KORUPCIJE?

U SVIJETU I EUROPI

UNCAC, Konvencija UN-a protiv korupcije. Na snazi od 2005., ima 191 državu stranku. Počiva na četiri stupa: **prevencija, kriminalizacija, međunarodna suradnja i povrat imovine.**

OECD konvencija protiv podmićivanja. Usmjerena je na podmićivanje stranih dužnosnika i traži odgovornost i tvrtki, ne samo pojedinaca. Ima 46 stranaka, a Hrvatska ju je ratificirala 2023.

Vijeće Europe i GRECO. GRECO od 1999. prati provedbu standarda protiv korupcije u 48 država. Među 20 vodećih načela su neovisnost tijela koja progone korupciju, transparentnost javne uprave i slobodni mediji.

U HRVATSKOJ

USKOK

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala. Kazneni progon.

POVJERENSTVO ZA SUKOB INTERESA

Preventivno tijelo koje odlučuje o sukobu interesa dužnosnika.

PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Nadležno tijelo za vanjsko prijavljivanje nepravilnosti.

VIJEĆE ZA PROVEDBU KODEKSA

Prati ponašanje državnih dužnosnika u izvršnoj vlasti, aktivno od 2023.

ŠTO MOŽEŠ TI?

1 **Prepoznaj.** Nauči 7 oblika korupcije, od mita i nepotizma do sukoba interesa. Što ranije prepoznaš, to lakše reagiraš.

2 **Ne sudjeluj.** Korupcija ne smije postati „normalna“ ni rješenje koje „štedi vrijeme“. Većina građana EU kaže da je davanje novca za usluge javne uprave neprihvatljivo.

3 **Prijavi.** Korupcijske sheme često su skrivene duboko u institucijama, pa ih najlakše otkriju oni koji ih vide iznutra.

4 **Razgovaraj i informiraj se.** Pogledaj Korupcijsku kartu i cijeli vodič, pričaj o tome s prijateljima i u razredu.

ZVIŽDAČ: ŠTITI TE ZAKON

Bez pravne zaštite prijavitelji riskiraju odmazdu, zastrašivanje ili gubitak posla. Zato u Hrvatskoj postoji **Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti** (2019., novi 2022., izmijenjen 2025.), a **pučka pravobraniteljica** je nadležna za vanjsko prijavljivanje.

Zaštita zviždača ne otkriva samo skriveno nedolično ponašanje, nego šalje poruku da se integritet cijeni i brani.

RAZMISLI

Kada je zaštita zviždača ključna za otkrivanje korupcije i zašto? I zašto je **9. prosinca**, Međunarodni dan borbe protiv korupcije, važan datum? Kako bi ga ti obilježio/la?

STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI! STOP KORUPCIJI!

SPRJEČAVANJE I ISKORJENJIVANJE KORUPCIJE ODGOVORNOST JE SVIH NAS.

UNCAC, preambula

SAZNAJ VIŠE

KORUPCIJSKA KARTA

tripalo.hr/korupcijska-karta

EDUKACIJSKI VODIČ

tripalo.hr/edukativni-vodic-korupcijski-kompas

**Financira
Europska unija**

**CATALYST OF
CHANGE**

SUPPORTING A VIBRANT CIVIL SOCIETY IN EUROPE

**Centar
za
demokraciju
i pravo
Miko Tripalo**

Brošura je izrađena u okviru projekta „Korupcijski kompas: jačanje OCD-a za borbu protiv korupcije“, koji provodi Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo.

„Financirano od strane Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su, međutim, isključivo stavovi autora/autorica i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Nizozemskog helsinškog odbora. Ni Europska unija ni NHC ne mogu se smatrati odgovornima za njih.“